

NÉPÚJSÁG

2025. november 21., péntek

LXXVII. évfolyam

265. (22131.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 3 lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

400 parkolóhely szűnik meg, de próbálnak alternatívákat biztosítani

Jövő év második felében kezdődik a Hosszú utca felújítása

Fotó: Nagy Tibor

Jövő év második felében indul Marosvásárhelyen a Hosszú utcaként emlegetett 1918. December 1. út egykori Maros Mall és Fortuna közötti részének a felújítása: többek között megújul az úttest és a járdarész, vezetékeket cserélnék, illetve kerékpár- és buszsávot alakítanak ki. A beruházás híre sokakban felháborodást, nyugtalanságot keltett, a környéken lakók elsősorban amiatt bosszankodnak, hogy megszűnnek a főút mentén lévő parkolóhelyek, és még nehezebbé válik majd a jelenleg is sok bosszúsággal járó parkolóhely-vadászat, mások pedig a Dózsa

György utca felújítása során is tapasztalt forgalmi dugóktól tartanak. Miként zajlik majd a felújítás, mi lesz a parkolóhelyekkel, illetve milyen parkolási alternatívákat tud biztosítani az ott lakók számára a város? – erről Soós Zoltánnal, Marosvásárhely polgármesterével beszélgettünk.

Menyhárt Borbála

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, olcsóbban, mint ha megvásárolná!

Ideiglenes forgalomkorlátozás Marosvásárhelyen

Marosvásárhelyen a Băneasa utcában, a Nicolae Bălcescu és a Ion Heliade Rădulescu utca közötti szakaszon útfelújítási munkálatok zajlanak, amelyek az időjárástól függően körülbelül két hétig tartanak.

2.

Romokban heverő egykori pazar főváros

Természetesen előzőleg felkészültem úti célomból, sőt általában az előkészület többet tart, mint magának a látványnak a helyszíni megélése.

5.

Egy épület is összekötheti az embereket

Önerőből újjátta meg az ehedi kultúrotthont a székhelyodosi önkormányzat. A tetőcserét és teljes belső felújítást a napokban befejezték, a külső szigetelésre jövőben kerül sor, ettől függetlenül a közösség ismét birtokba vehette az épületet.

18.

INGYEN
FIZIOTERÁPIA
küldőpapírral!

- Ingyenes kivizsgálás és kezelés küldőpapírral!
- Fiatal és jól képzett személyzet!
- Performáns és modern gépek!

NOVEMBERI AJÁNLAT:
+ 2 nap BÓNUSZ
— INGYEN!

Marosvásárhely,
Hadsereg tér 45 szám
Tel: 0772 070 391

AKTUÁLIS

Brüsszelből kipukkasztott szakszervezeti lufi

Benedek István

A közelmúltban, amikor a kormányfő egy nyilatkozatban arra utalt, hogy a kabinet jövőre nem tervezi a minimálbér emelését, az egyik szakszervezeti tömb iszonyú haragra gerjedt, és azzal fenyegetőzött, hogy emiatt az Európai Bizottsághoz fordul, és a haza uniós kötelezettséghez való eljártással fog szembesülni, mert szerinte a minimálbér befagyasztása ellentétes az uniós joggal. Ezt az egyik gazdasági hírportál megkeresésére az uniós illetékesek gyorsan cáfolták, miközben a szocik farzsebében tenyésző derék szakszervezetiek nem sok szót fecsérelnek arra, hogy az uniós minimálbért a hazai gyakorlatba ültető törvényt most sem tartják be, és ők ehhez hallgatással asszisztálnak.

Az uniós minimálbérrel kapcsolatban egy rakásnyi botcsinálta politikus és szakszervezeti illetékes szokott fecsegni, de sosem mondanak el róla egy elég lényeges tény. Azt, hogy a minimálbérre vonatkozóan európai uniós szinten nincs egységes törvény. És nem

(Folytatás a 3. oldalon)

NOVEMBER

21

PÉNTEK

Ma OLIVÉR,
holnap CECÍLIA napja

Az év 325. napja, hátravan 40 nap

IDŐJÁRÁS

Változó

Hőmérséklet:
max.: 14 °C
min.: 6 °C

naptár

Isten éltesse!

CECÍLIA: latin eredetű női név, amely a "Caecilius" római nemzetségnévből származik, és a jelentése: vak.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. november 20.	
1 €	5,0889 lej
1 \$	4,4142 lej
100 Ft	1,3314 lej
1 g arany	576,7247 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai		
Joker	40, 41, 1, 43, 23 + 19	NOROC PLUS: 9 8 8 8 6 6
LOTO 40	7, 22, 25, 12, 16, 2	SUPER NOROC: 2 0 7 0 1 6
LOTO 65	36, 47, 33, 39, 34, 3	NOROC: 1 3 0 2 8 9 9

MEGYEI HÍREK

Helyi termelők vására a Rákóczi lépcsőknél

November 21-én, ma 8–18 óra között Marosvásárhelyen, a Rákóczi lépcső alatti kis utcában újra vásárolhatók a helyi és környékbeli termelők termékei. Minden hónap harmadik péntekén szép és ízletes árucikkkel (hentes- és tejtermékek, sajtok, mézek, lekvárok, szörpök, gyümölcslevek, pálinkák, borok, zöldségek, gyümölcsök, teák, kencék, ajándéktárgyak, olajok, zöldségek, édességek, ékszerek stb.) várják a vásárlókat.

A dicsőszentmártoni Kőényes gálaműsora

Fennállásának 20. évfordulója alkalmából ünnepi gálaműsor keretében tartja évadzáró műsorát a dicsőszentmártoni Kőényes néptáncgyűttes. Az eseményre november 22-én, szombaton 18 órától kerül sor a dicsőszentmártoni művelődési ház előadótermében.

Egyirányúsították a Papiu utcát

A marosvásárhelyi önkormányzat döntése értelmében újabb útszakasz egyirányúsítását vezették be, éspedig az Al. Papiu Ilarian utca – 1918. December 1. út – Negoj utca szakaszon. A forgalmi változásra jelzőtáblákkal és útburkolati jelekkel figyelmeztetik a járművezetőket.

A Kövesdombon járdákat újítanak fel

Marosvásárhelyen a Kövesdombon, a piac környékén, a Koós Ferenc utcában felújítják a járdákat és a tömbházak közötti gyalogosövezeteket. Ezek fontos munkálatok, amelyek nagyobb biztonságot és kényelmet biztosítanak a környék lakóinak. A felújítás után biztonságosabbak lesznek a járdák, és rendezettebb lesz a lakónegyed – tájékoztatott az önkormányzat FB-bejegyzésben.

Lomtalanítás a Tudor negyedben

November 20–22. között Marosvásárhelyen a Tudor lakónegyedben folytatódik a lomtalanítás, melynek során régi bútorokat, kerékpárokat, játékokat, állatketreceket, tükröket, használt textilákat stb. gyűjtenek. A konténereket a következő helyszínekre helyezték ki: a Hátszeg sétányon a gyűjtőpontok közelében, a Pandúrok sétányon a volt posta előtt és a Body Factory mellett, az Erdély utcában a híd alatti parkolóban, a Belvedere negyed felé vezető utca kereszteződésénél, a Bánság utcában az Erdély utcával való kereszteződésben, a Cantemir utca felé vezető úton, a Szorgalom utcában a csendőrség épülete melletti parkoló közelében, a Gyümölcskertész utcában a volt hőközpont közelében.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

Ideiglenes forgalomkorlátozás Marosvásárhelyen

Útfelújítás a Băneasa utcában

Marosvásárhelyen a Băneasa utcában, a Nicolae Bălcescu és a Ion Heliade Rădulescu utca közötti szakaszon útfelújítási munkálatok zajlanak, amelyek az időjárástól függően körülbelül két hétig tartanak.

A forgalom egy sávon halad, a I. Heliade Rădulescu utca felől a Nicolae Bălcescu utca irányába, amíg a mun-

kálatok tartanak. A munkálatok magukba foglalják az útburkolat felszedését, új aszfalttréteg öntését, a csatornafedelekek szintbe hozását. Az érintett szakaszon a járdákat már felújították új szegélyekkel és aszfaltburkolattal. Jelenleg az útszakasz katonai egység felőli oldalán dolgoznak.

A forgalom – beleértve az Azomureş vegyi kombinát felé közlekedő

buszjáratokat (2B, 6) – ideiglenesen kerülő útvonalakon zajlik: N. Bălcescu utca – Szabadság utca – I. Heliade Rădulescu utca.

A gépkocsivezetőket arra kérik, legyenek türelmesek, és figyeljenek a kihelyezett ideiglenes közlekedési táblákra – áll a marosvásárhelyi önkormányzat közösségi oldalán közzétett tájékoztatásban. (sz.)

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

November 21., péntek:

* 20.30 óra: Campionii FC Argeş Piteşti – CSU Craiova (Szuperliga, 17. forduló)

* 21.00 óra: ETO FC Győr – Zalaegerszegi TE FC (NB I, 14. forduló)

November 22., szombat:

* 15.00 óra: Aradi UTA – Kolozsvári FCU (Szuperliga, 17. forduló)

* 15.30 óra: Puskás Akadémia FC – Kisvárdai Master Good (NB I, 14. forduló)

* 18.00 óra: Debreceni VSC – Kolorcity Kazincbarcika SC (NB I, 14. forduló)

* 20.30 óra: Ferencvárosi TC – Nyíregyháza Spartacus FC (NB I, 14. forduló)

* 20.30 óra: Bukaresti FCSB – Petrolul 52 Ploieşti (Szuperliga, 17. forduló)

November 23., vasárnap:

* 17.00 óra: Paksi FC – Újpest FC (NB I, 14. forduló)

* 17.30 óra: Galaci Suporter Club Oţelul – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, 17. forduló)

* 19.30 óra: Diósgyőri VTK – MTK Budapest (NB I, 14. forduló)

* 20.30 óra: Kolozsvári CFR 1907 – Bukaresti Rapid 1923 (Szuperliga, 17. forduló)

November 24., hétfő:

* 17.30 óra: Bukaresti Metaloglobus – Nagyszebeni Hermannstadt (Szuperliga, 17. forduló)

* 20.30 óra: FC Botosán – Bukaresti Dinamo 1948 (Szuperliga, 17. forduló)

A szuperligás mérkőzéseket a DigiSport és a Prima Sport, az NB I-es találkozókat az M4 Sport vagy az M4 Sport+ televízió közvetíti.

RENDEZVÉNYEK

Krisztus király ünnepe Marosszentgyörgyön

Krisztus király vasárnapján, november 23-án a 10 órakor kezdődő szentmisén a marosszentgyörgyi római katolikus templomban fellép a községi Soli Deo Gloria egyges kar. Karvezető Simon Kinga Emőke kántornő.

Két anekdotáskönyv bemutatása Segesváron

Két anekdotáskönyvet mutatnak be Segesváron november 24-én, hétfőn 18 órától a Gaudeamus Házban (Ecaterina Teodoroiu utca 2. sz.). A szerzőkkel Jakabházi Béla ny. irodalomtanár beszélget. Egyik kiadvány (a Tuti könyve avagy „ezek es műk vagyunk”) Szente B. Levente székelykeresztúri anekdotáit tartalmazza a Nagy-Küküllő menti kisváros egykor széles körben ismert tréfacsinálójáról. A pofot nem kölcsön adják címmel P. Buzogány Árpád gyűjtötte kötetbe udvarhelyszéki (székelyudvarhelyi, farkaslaki, lövétei) történeteit, melyeket Para István grafikus illusztrált. A rendezvény szervezői a Gaudeamus Alapítvány, a Romániai Írók Szövetségének Marosvásár-

helyi Fiókja, az Erdélyi Magyar Írók Ligája, a segesvári Agroman vállalkozás anyagi támogatásával.

Könyvbemutató Székelyföld gombáiról

Pál Fám Ferenc és Benedek Lajos több mint 30 évnyi kutatómunkájának köszönhetően Székelyföld gombavilágát ismerhetjük meg, ha nem is túraútvonalak révén, de olvasmányélmények által. Ezen két szerző kötetét mutatják be november 26-án este 6 órától a Bolyai Téri Unitárius Egyházközség tanácstermében, a Tortoma Könyvkiadó és a Balázs Ferenc önképzőkör együttműködésének köszönhetően.

Jótekonysági könyvvásár az Everest Hotelben

A Solidaris Egyesület és a Hotel Everest Marosvásárhelyen, az Everest Szállodában november 28–29-én 11 órától jótekonysági könyvvásárt szervez, amelyre könyvadományokat fogadnak. A különféle tematikájú könyvek adományalapúak, szabadon választhatók perselyes hozzájárulás fejében. A könyvvásár is a Ne éhezzen senki! kampány része, a bevétel a rászoruló téli élelmezését szolgálja. A beérkező adományokat szerény jövedelmű családok és kisnyugdíjasok, illetve hajléktalanok között szeretnék szétosztani november és március között.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Szeredai Vivien. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Szabó Ivett. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

Kiírták az ötletpályázatot a Sütő András-szoborra Marosvásárhelyen

A marosvásárhelyi polgármesteri hivatal kiírta az ötletpályázatot a Kossuth- és Herder-díjas író, Sütő András szobrának megtervezésére. Az önkormányzati testület által több mint 15 éve megszavazott emlékmű a város központjában, a Színház téren kapna helyet – közölte csütörtökön az RMDSZ marosvásárhelyi szervezete.

A politikai szervezet Facebook-oldalán közzétett bejegyzésében hangsúlyozta: Sütő András a magyar kultúra kiemelkedő alakja és a város „identitásának fontos része”. Az íróval „párban” egy román személyiségnek, Constantin Romanu Vivu volt Maros megyei prefektusnak, az 1848-as erdélyi román felkelők egyik vezetőjének is szobrot állítanak, erre szintén kiírták az ötletpályázatot.

Sütő András szobrának helyszíne a Színház tér lesz, pontos helyet maguk a pályázók is javasolhatnak koncepciójuknak megfelelően.

A polgármesteri hivatal honlapján közzétett ötletpályázat leírásában hangsúlyozzák, hogy Sütő András az erdélyi magyar kulturális és politikai élet emblematisus alakja, személyisége kulturális, történelmi, identitási okokból és az etnikumközi együttélés szempontjából is jelentős a marosvásárhelyi magyar közösség számára.

A kiírásra képző- és szobrászművészek, építészek, tervezőmérnökök, művészeti és építészeti tanulmányokat folytató egyetemisták, alkotói közösségek jelentkezését várják. Elvárásként azt jelölik meg, hogy a pályázók kortárs módon ábrázolják a hős-mártír írot. Hangsúlyozzák, hogy a pályázat célja a legértékesebb művészi ábrázolás kiválasztása, amelynek átütő esztétikai, kulturális és nevelő hatása van.

Jelentkezni december 8-áig, bővebb tájékoztatást kérni

december 15-éig lehet. A pályázatok benyújtásának határideje 2026. január 12. A nyertest 2026. január 20-án jelentik be, amikor kiállítás is nyílik a beérkezett pályamunkákból.

Az ötletpályázat összdíjazása 100 ezer lej. Az első díjazott 85 ezer lej, a második 10 ezer lej, míg a harmadik 5 ezer lej pénzjutalmat kap.

A marosvásárhelyi magyarságnak régi vágya, hogy szobrot állíttasson az egykor a városban élő neves írónak, aki az 1990-es fekete március véres eseményeinek legismertebb áldozata: fél szemét elvesztette a magyarok és románok közötti összecsapások során.

A marosvásárhelyi helyi tanács először 2009-ben fogadott el határozatot arról, hogy szobrot állít a magyar írónak. A Sütő-szobor felállítását attól tették függővé, hogy vele „párban” egy román személyiségnek is emlékművet állítanak. A testület Ștefan Gușă tábornoknak kívánt emlékjelet állítani, aki az ügyészség szerint az 1989-es forradalom idején Temesváron a tömegbe lövetett.

Az önkormányzati határozatot Tőkés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnöke, az egykori temesvári események legmeghatározóbb személyisége megtámadta a bíróságon, amely jogerős ítéletével érvénytelenítette az önkormányzati döntést.

A Sütő-szobor ügye ezt követően több alkalommal is napirendre került a városi tanácsban, és bár az önkormányzati képviselők többször is rábólintottak, máig nem valósult meg. Az RMDSZ marosvásárhelyi szervezete most azt szeretné, ha jövőre, az író halálának 20. évfordulójára felállíthatnák. Sütő Andrásnak eddig Székelyudvarhelyen és Sopronban állítottak köztéri szobrot. *(MTI)*

Nem járul hozzá a közalkalmazotti bérek csökkentéséhez a PSD

A Szociáldemokrata Párt (PSD) nem lesz olyan kormány-nak tagja, amely közalkalmazotti béreket csökkent, „ha valaki ilyesmire készül, a PSD kilép a kormányból, mi nem járulunk ilyesmihez hozzá” – jelentette ki Sorin Grindeanu pártelnök szerdán a PSD főpolgármester-jelöltje, Daniel Băluță kampánynyitó rendezvényén.

Grindeanu szerint az utóbbi napok hírei az oktatási, egészségügyi bérek csökkentéséről, a 15 évvel ezelőttihez hasonló „jobboldali apokalipsziszról” szóltak, ezért szükségesnek tartotta leszögezni, hogy amíg a PSD kormányon van, addig a bérek növekednek, nem csökkennek. A PSD elnöke arra utalt, hogy a 2008–2009-es gazdasági válság nyomán megugró, a bruttó hazai termék (GDP) 7,4 százalékát meghaladó költségvetési hiányt az akkori, Emil Boc vezette jobboldali kormány a közalkalmazotti bérek 25 százalékos csökkentésével faragta le.

Grindeanu beszámolt arról, hogy a Szociáldemokrata Párt központi bizottsága szerdán egyhangúlag elutasította azt a lehetőséget, hogy a jelenlegi – a GDP 9 százalékát meghaladó – deficit megfékezését célzó takarékosági intézkedések között a közalkalmazotti béreket is csökkentsék. A PSD elnöke arra reagált, hogy Ilie Bolojan, a négypárti bukaresti kormány liberális (PNL) miniszterelnöke szerdán a stirileprotv.ro portálnak adott interjújában kijelentette: minden minisztériumnak úgy kell kialakítania költségvetését, hogy a jelenleginél 10 százalékkal kevesebbet költsön bérekre.

Izrael légicsapásokat mért Gázára, miután terroristák izraeli katonákra lőttek

Izrael légicsapásokat mért a Gázai övezetre, miután terroristák a tűzszünet ellenére izraeli katonákra lőttek – tudatta az izraeli hadsereg szerdán.

A terroristák lövöldözése után a hadsereg azonnal támadást indított az övezet északi részén, és megölte a terrrorszervezet katonái szárnyának két magas rangú tagját. „Folytatjuk minden azonnali fenyegetés elhárítását” – közölte a hadsereg. A palesztinok legkevesebb 24 ember halálát jelentették a légicsapásokban.

Izrael arról számolt be, hogy terroristák Gázaváros Zaitun negyedében tüzet nyitottak az izraeli katonákra, és válaszul a hadsereg szerda délután támadást hajtott végre. A hadsereg megölte a helyi zászlóalj parancsnokát, valamint a Hamász tengeri egységének egyik magas rangú tisztét.

„Seregeink nem szenvedtek veszteséget. Válaszul a hadsereg támadásokat indított a Hamász célpontjai ellen Gáza-szerte, és továbbra is eltávolítanak minden azonnali fenyegetést. A hadsereg ezentúl is határozottan fel fog lépni Izrael minden fenyegetésének

Grindeanu megerősítette, hogy a helyi közigazgatásra vonatkozó takarékosági intézkedésekről megállapodás született a koalícióban, de szerinte a központi közigazgatással kapcsolatos tervek még vita tárgyát képezik, ezért bocsátották szavazásra a kérdést a PSD vezető testületében. A PSD elnöke szerint azt a 10 milliárd lejes megtakarítást, amit egy tízszázalékos közalkalmazotti bércsökkentés jelentene, más módszerekkel is el lehet érni, „nincs szükség arra, hogy lefaragják a tanárok, orvosok, rendőrök és katonák fizetését”.

A Bolojan-kormány két deficitcsökkentő törvénycsomagot – parlamenti vita nélkül, úgynevezett kormányzati felelősségvállalással – léptetett életbe, de ezek főleg adóemelésekkel próbálták a költségvetési bevételeket növelni. A kiadások csökkentésére, a „karcsúbb állam” kialakítására irányuló reformelképzelések hatályba lépését nemcsak a fokozódó társadalmi elégedetlenség, az egymást érő szakszervezeti tüntetések, hanem a koalíciós pártok közti feszültségek is hátráltatják.

Ilie Bolojan miniszterelnök korábban azt mondta: Románia eladósodása tarthatatlan méreteket öltött, és gyakorlatilag hitelből fedezi a közalkalmazotti béreket, ugyanis mintegy 150 milliárd lejnyi hitelt vesz fel évente, ami nagyságrendileg megfelel annak a kiadásnak, amit a közalkalmazottak bérezésére fordítanak. *(MTI)*

megszüntetéséért” – hangsúlyozta az izraeli katonai közlemény.

Palesztin források szerint Hán Júniszban, Sadzsájában, valamint Gázaváros központjában voltak légicsapások.

Egy izraeli egység a Gázai övezetet kettéválasztó sárga vonalat átlépő terroristákat észlelt. „A terroristák a hadsereg csapatai felé közeledtek az övezet északi részén, közvetlen és azonnali fenyegetést jelentve rájuk” – közölték. „A katonák tüzet nyitottak, és megöltek egy terroristát, ezzel elhárítva a fenyegetést” – ismertette a hadsereg.

A sárga vonalon túli, Izrael által nem ellenőrzött területeken izraeli értékelés szerint tovább erősödik a Hamász. A terrrorszervezet működteti a palesztin ellenőrzés alatt álló területet, adókat vet ki, és emberei felügyelik a segélyek beérkezését.

Donald Trump amerikai elnök tervének második, a terrrorszervezet lefegyverzését tartalmazó szakasza elakadt, és palesztin elemzők és közvélemény-kutatók szerint javult a Hamász megítélése saját népe körében, mert a lakosság egy része szerint alternatíva híján mégis viszonylag élhető feltételeket biztosít. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

Az alkotmánybíróság jövő évben tárgyalja az adóügyi intézkedésekről szóló törvénytervezetet

Az alkotmánybíróság 2026. január 21-én tárgyalja az adóügyi intézkedésekről szóló törvénytervezetet, amelyet az államelnök kérésére a parlament újból megvitatott. A tervezet többek között a helyi adók és illetékek területén az adórendszer átszervezését is előíranyozza. A kormány szeptember elsején vállalt felelősséget a parlamentben a törvénytervezetért, szeptember 9-én pedig elküldték kihirdetésre az államelnöknek. A felelősségvállalás után, szeptember 8-án a tervezetet megtámadták az alkotmánybíróságon. A testület részben alkotmányellenesnek ítélte a tervezetet. Az államelnök november 11-én visszaküldte a tervezetet a parlamentnek, hogy újrapitassák az alkotmánybíróság által kifogásolt részét. *(Agerpres)*

Drónvadász lézerfegyvert teszteltek Nagy-Britanniában

Nagy sebességű drónok megsemmisítésére alkalmas lézerfegyvert teszteltek sikerrel Nagy-Britanniában. A londoni védelmi minisztérium csütörtöki tájékoztatása szerint a fegyverrendszert 2027-től telepítik a királyi haditengerészet hajóira. A tárca beszámolója szerint a DragonFire (Sárkánytűz) elnevezésű lézerfegyver legutóbbi tesztjén, amelyet a skóciai Hebridák térségében végeztek, a fegyverrendszerrel 650 kilométeres óránkénti sebességgel repülő drónokat sikerült befogni, célba venni és lelőni. *(MTI)*

Brüsszelből kipukkasztott szakszervezeti lufi

(Folytatás az 1. oldalról)

is lesz egyhamar, egyrészt mert akkor a egyes tagállamok gazdaságainak teljesítőképessége és az adott országok életszínvonala közti eltérés, hogy a földgömb megunná a forgást, mire a vita végére érnének az illetékesek. De ez csak az elvi akadály, gyakorlatilag azért sem lehet egységes uniós minimálbérrel beszélni, mert a közösség öt, anyagilag jól eleresztett tagállamában a minimálbér mint jogi fogalom le sincs szabályozva. Úgyhogy az osztrákoknál, a finneké, a svédeké, és azt mondja, hogy minálunk a bruttó minimálbérnek el kell érnie az országos bruttó átlagfizetés 50 százalékát. Ez papíron nem mutat olyan rosszul, csakhogy jelenleg a bruttó átlagfizetés 9002 lej a statisztikai hivatal augusztusi adatai szerint, a bruttó minimálbér pedig 4050. Utóbbit még az államfő matematikai zsenijével is nehéz az előbbi 50%-ának eladni. És valahogy nem látni, hogy a kormánypalotát legalább hetente ostromolnák a szakszervezetek azért, mert a minimálbér most sincs az előírt szinten. Amúgy az, hogy ez a törvény is csak azért van, hogy kampányolni lehessen vele választási időszakban, onnan látszik a legjobban, hogy „a méltó életszínvonal” biztosítása érdekében írja elő azt, amit. Az, aki képes leírni és elhinni, hogy ilyen minimálbérből lesz a méltó életszínvonal, az biztos nem ennyi pénzt oszt be számlákra és élelemre egy hónapban. Mint a pártkasszából jól tartott szakszervezetiek. Akiknek ahhoz, hogy legalább nyomokban hasonlítsanak egy valamirevaló munkáltatói érdekképviselőhez, hangosan kéne kiabálniuk napi szinten amiatt, hogy hazánk uniós szinten az élmezőnyben van a munkára kivetett adóterhek tekintetében. A meglevő állami bérek csökkentése ellen, ami őket meg a politikai gazdijaitak csontvelőig érinti, persze tudnak hóbörögni. Azért is tántorgott innen nyugatra több millió munkavállaló, mert ilyen szakik védték az érdekeiket.

Jövő év második felében kezdődik a Hosszú utca felújítása

(Folytatás az 1. oldalról)

Két nagyszabású, uniós alapokból finanszírozott beruházás kezdődik el jövő év második felében Marosvásárhelyen: az egyik a Hosszú utca, a másik pedig a város főterének a felújítása.

A Hosszú utca esetében a korábbi Maros Mall, valamint a Fortuna közötti rész újul meg teljesen, erre 55 millió lej uniós támogatást nyert a város, amihez még hozzáadódik a mintegy 30 millió lejes önrész. Soós Zoltán, Marosvásárhely polgármestere a Népújságnak elmondta, három éve dolgoznak ezen a projekten, elkészült a műszaki terv, megszavazta a helyi tanács, és az összes engedélyezési folyamaton átment. Amennyiben a város módosítana a terven, az a finanszírozás elvesztésével járhat.

– A Dózsa György utca felújítását is sokan nehezményezték, de végül mindenütt sikerült megoldani a parkolási problémákat, ma már sokkal gördülékenyebben halad a forgalom, mint azelőtt, látványilag is esztétikusabb, illetve a biciklisávvá kiküszöböltük a veszélyt, ami a forgalomban a kerékpárosokra leselkedett – mutatott rá a városvezető.

Szakaszonként dolgoznak majd

Mint mondta, a Hosszú utca esetében rövidesen el kell induljon a közbeszerzés, és valószínűleg jövő év második felében, augusztus-szeptemberben kezdődnének el a munkálatok. A terv szerint szakaszokban fog dolgozni a kivitelező, első fázisban a kevésbé problémás szakaszokon zajlik majd az építkezés, és 2027 nyarára, a vakáció idejére hagynák a kényesebb helyszíneket, mint a Fortuna útke-resztesződés környéke, valamint a

Poklos-híd felújítása. Soós Zoltán hangsúlyozta, egyértelmű, hogy egy ilyen horderejű munkálat forgalomkorlátozásokkal fog járni, viszont egy sávon mindvégig lehet majd haladni, és ha le kell zárni egy-egy szakaszt néhány napra, azt a nyári vakáció idejére fogják időzíteni, amikor nincsen akkora forgalom.

400 parkolóhely szűnik meg

A felújítás után a Hosszú utcában, a főút mentén mintegy 400 parkolóhely szűnik meg – ez az, ami a lakókat leginkább nyugtalanítja, hiszen köztudott, hogy jelenleg is csak nagy nehezen, hosszadalmas keresgélés után sikerül egy-egy helyet találni a lakhe-lyük közelében. A parkolóhelyek kapcsán Soós Zoltán kiemelte, hogy próbálnak alternatív megoldásokat találni a környéken lakók számára. A volt Maros Mall és a Fortuna közötti részen mintegy 2500 közterületen lévő garázst azonosítottak, ebből legalább 1500-at nem rendeltetésszerűen, hanem raktárként használnak a tulajdonosaik, vagy gyakran csak parkolnak előttük.

– Ez azt jelenti, hogy dupla vagy akár tripla helyet foglalnak el, és sajnos olyan a város struktúrája, hogy ezt a helyzetet ebben a formában nem tudjuk fenntartani. Ebben a zónában tehát muszáj lesz elkezdni a garázsok átépítését, parkolóhelyeket alakítunk ki a helyükre, és azoknak a garázstulajdonosoknak, akiknek gépkocsijuk van, biztosítva lesz egy parkolóhely a garázs helyett. A Hosszú utca felújítása során 400 parkolóhely szűnik meg, így a bontásokat a jövő évben már elkezdjük, hogy mire az útfelújítás lezárul, és felszámolódnak a főút menti parkolóhelyek, tudjunk alternatívát biztosítani a lakók számára.

Fotó: Nagy Tibor

A garázsok átépítésével 600, de akár ennél több parkolóhely létesül. Tudni kell, hogy a közterületen lévő garázsok zöme még a kilencvenes években épült, azóta azonban rengeteget változott a forgalom, az autók száma a városban. Marosvásárhelyen jelenleg 75 ezer autó van, kétszer annyi, mint 15 évvel ezelőtt – indokolta az intézkedés szükségességét a városvezető.

Emeletes garázsok is épülnek

Ugyanakkor a parkolóhelyek felszámolásával párhuzamosan modern, emeletes parkolóházak fognak épülni a lakónegyedekben. Az első ilyen beruházás már körvonalazódik: a Tudor negyedben, a Hátszeg sétányon már jövőben elkezdődhet a többszintes parkolóház építése, amely közel 400 gépkocsinak tud majd helyet biztosítani. Megvan az

összes szükséges engedély, jóvá van hagyva a feladatfüzet, a következő lépés a licit – fejtette ki a polgármester, aki szerint a Kövesdombon, a Csalhó utca környékén is épül emeletes garázs, erre is rövidesen kiírhatják a közbeszerzést, illetve ugyancsak a Kövesdombon, a Páring utca környékén 2027-ben egy újabb emeletes parkolóház építése kezdődik el.

Mindemellett a lakónegyedekben több olyan, évek óta kihasználatlanul álló kazánház található, amelyeket parkolóházzá lehet alakítani. A városvezetőtől megtudtuk, hogy tervben van a Tudor negyedben a Brassó utcai, valamint a Poklos-patak partján, a Testvériség utca közelében lévő kazánházak parkolóházzá alakítása is, azonban ennek a lebonyolítása, a bontás, a tervezés, majd az építkezés igen hosszadal-

mas, két, két és fél éves folyamat, ugyanakkor egy parkolóház építése jelentős költségekkel jár, mintegy 50-60 millió lejbe kerül, így a város nem tudja kettőnél többnek a költségeit egyszerre felvállalni – magyarázta a polgármester.

Csak indokolt esetben vágnak ki fákat, és újakat ültetnek a helyükbe

Érdeklődésünkre, hogy a Hosszú utca felújítása során mi lesz az útszéli fák sorsa, Soós Zoltán hangsúlyozta: csak akkor fognak fákat kivágni, ha az utépítés miatt indokolt lesz, viszont ezek helyébe újat ültetnek, és nem pici csemetéket, hanem 15 éves fákat telepítenek.

– A Dózsa György utcában a felújítás során mintegy 50 fát kellett kivágni, de a helyükbe több mint 200-at ültettünk – tette hozzá.

MAGYARORSZÁGI VÁLASZTÁSOK

Regisztrálj

MOST!

SZAVAZZ 2026-BAN!

Az első lépés a legfontosabb.

Tedd meg az első lépést ma:

REGISZTRÁLJ A MAGYARORSZÁGI VÁLASZTÁSOKRA!

regisztracio.ro

Romokban heverő egykori pazar főváros

Dr. Ábrám Zoltán

Az internet és a helyszínen meg tapasztalt valóság szerint Karsból mindennap reggel kilenckor kisbusz indul Aniba, minden örmények lelki fővárosába. A turisztikai szolgáltatások még hiányosak ezen a vidéken, az irodák inkább a buszjáratokat hangolják össze. Fél kilenctől azonban a Faikbey utca és a Gazi Ahmet Muhtar Pasa Caddesi sarkán található Liberica antik kávézónak, a város „első számú internetkávézójának” a tulajdonosnője tölti be a turisztikai ügynök szerepét. Annyit megtanult angolul, hogy az utcasarkon tanácstalanul nézelődőknek megmagyarázza a busz indulásának a pontos helyét, és hellyel kínálja őket. Egy teljesen autentikus tea vagy török kávé, esetleg egy kis bahlava jól jön indulás előtt, várakozás alatt.

Természetesen előzőleg felkészültem úti célomból, sőt általában az előkészület többet tart, mint magának a látványnak a helyszíni megélése. Tudtam már, hogy Kars városa közel ötven kilométer távolságra található az örmény határtól, Ani török területen rekedt világörökségi helyszínétől. Valamikor a Selyemút itt vezetett át, hogy az utazó eljusson egyik irányban Jerevánba, Tebrizbe vagy Teheránba, másik irányban pedig a grúzok földjére, Tbiliszibe vagy Batumiba. Az „1001 templom és a 40 kapu városá”-nak nevezett Ani kereskedelmi útvonalakon állt, számos vallási épülete, palotái és erődítménye a világ technikailag és művészi szempontból legfejlettebb épületei közé tartoztak. A Római Birodalom idején Abnicum néven ismerték, a 10. században vált jelentős várossá, amikor a középkori Örményország, a többi királyság fölé rendelt, 890-1045 között a kelet-anatóliai térségben uralkodó Bagrati királyság fővárosa lett III. Ashot idejében. Fénykorában száz-kétszázezer lakosa volt, ami azt jelentette, hogy Konstantinápoly, Bagdad és Kairó riválisai közé tartozott. Az egykor pompájáról híres Ani már évszázadok óta elhagyatottan áll, 2016 óta világörökségi helyszín. Az indoklás szerint egy „ritka település” számos különböző stílusú örmény temp-

lommal, amely stílusokat a 4–8. századokban fejlesztettek ki, a világ különböző kulturális tájainak a találkozáspontján, örmény, grúz és különböző iszlám hagyományokat ötvözve.

Tizenhárom turistával és a sofőrrel útjára indul a kisbusz, és nem sokára kétsávos autópályán halad. Húsz kilométerrel a határ előtt hatósági ellenőrzés következik, majd a friss zöld sztyeppén legelő juhnyáj mögött feltűnik előttünk a Kaukázus. Közben a mifelénk már (még) megszokott tehéncsorda miatt lépésben haladunk. Többen kiszállnak az útba ejtett falvakban, és sikerül lefényképeznem „az örmények által lemészárolt török áldozatok emlékművét”, utólag olvasva el az angol szöveget. Az

csalás. A jegyiroda feletti információs táblán ugyanis világosan írja nagy betűkkel, hogy egy jegy 8 euróba kerül, alul pedig kisebb betűkkel az újabb információ, miszerint csak török líra elfogadott. Nos, a jegyáruson múlik, milyen átváltással számol, mennyi aprót kér még, és mennyit ad vissza.

Meghatódottságtól teljes mesebeli érzés szemben állni Ani viszonylag jó állapotban fennmaradt, több száz méter hosszú dupla falával, amely belülről már igencsak romos. Filmet látok magam előtt, amint a szeldzsuk lovasok képtelenek bevenni a várost. Tudom, hogy ez nem igaz, és a királyság összeomlása után Ani háború, fosztogatás, vandalizmus, hatalomátadás hosszú történeteit élte át, amíg a 17.

Gazdag régészeti terület

útközben többször feltüntetett barna turisztikai tábla után (Ani örenyeri, ani romok) megjelenik kék településjelzőn is: Ani. A kétsávos út véget ér, a falun haladunk át. Kőkerítések, használt és romos kőépületek bádoggal fedve vagy fedetlenül, gazdával vagy gazdátlanul.

A buszból kiszállva egy hatalmas félholdas vörös zászló ágaskodik előttem, és kurd gyermekek kínálnak virágcsokrokat. Már parkol néhány török rendszámú autó, no meg egy örmény rendszámú, nyolcszemélyes Mercedes kocs (vajon hogyan került ide?). Hogy teljesebb legyen az összkép, előkerül egy kék Dacia is, minden oldalról ráírva: Jandarma. Arrább a hatóság által teljes mellszélességgel támogatott

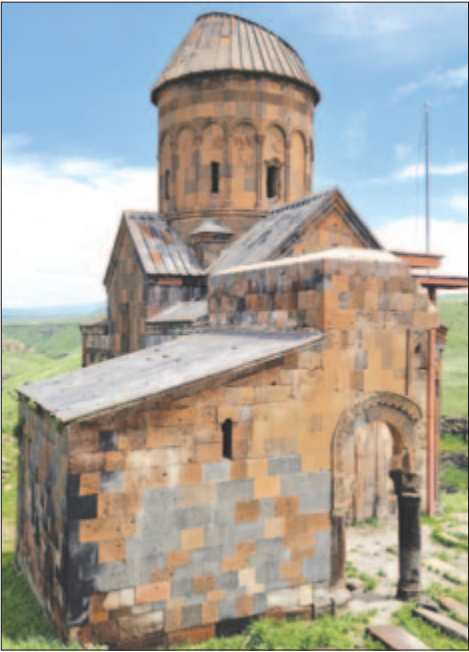
században végleg elhagyták, teljesen elhanyagolták, sőt hosszú ideig feledésbe merült. Nemsokára átlépek a szellemváros kapuján, amely valamikor étellel és dicsőséggel volt tele. Az Oroszlánkapu felett szeldzsuk oroszlán a falban, arrább a falak aljában örmény kövek motívumai. És örmény felirat a másik, rosszabb állagú, megvasalt kapu boltíve felett. No, meg több helyen az egykori falba épített táblák kivéssett helyei tátonganak. Az angolul is olvasható információk pannókat tanulmányozom. A legelső ásatásokat az orosz tudományos akadémia kezdeményezte és bonyolította le a 19. század végétől, de csak 1989 óta lettek folyamatosak a feltárások. Az emberi pusztítások mellett Anit ter-

mészeti katasztrófák, földrengések is sújtották, utóbb amatőr ásatások miatt következtettek be pusztítások. Az egyes uralmi időszakokat, fontosabb eseményeket feltüntető részletes információs tábla nyilván nem kerülheti meg a Bagrati-időszakot, de egyáltalán nem említ közvetlenül örmény fennhatóságot. Pedig Ani gyakorlatilag Örményország fővárosa volt fénykorában, másrészt az örmény királyság és civilizáció már jóval korábban kihatott erre a vidékre (is).

A kívülről épnek tűnő (helyreállított) várfal kapuján belépve a romvárosba, teljesen kinyílik a tér. Az oldalsó és hátsó falak természetesen hiányoznak, és különböző távolságokra csupán épületmaradványokat látni a fűvel és néhol virágokkal benőtt köves talajon. Gyakorlatilag az egykori város földbe bújtatott romjain járok, és lesz néhány kilométer bejárni az egészet. Jobb és bal oldali letérőikkel haladok a szemközti várdomb felé. Először Ani legrégebbi vallási emlékét, a később kápolnává átalakított tűztemplom négy oszlop-csonkját tekintem meg, majd Gágik király millenneumi templomához igyekszem. A konstantinápolyi Hagia Sophia kupolája átépítését és még számos mesterművet véghezvivő Trdat mester munkája teljesen romos, az egykori templombelső oszlopait és kőmaradványait sárga és fehér virágok díszítik. Arrább a grúz templom rendkívül romos, a pátriárkai Szent György-templom azonban az adottságoknak megfelelően viszonylag jó állagú. A várdombbal szemközti domb oldalában jól kivehetően kiasott föld alatti barlangok találhatók, melyeket síroknak, templomoknak és lakóházaknak használtak.

A romvárosban végzett ásatások központi része a 11–13. században emelt és fennmaradt szeldzsuk emlékeknek ad teret. A valószínűleg 11. században épült szeldzsuk mecsetet az Anatóliában lévő legrégebbi iszlám műemléknek tartják számon. Környékén paloták, a bazár, a nagy fürdő, sírkövek maradványai. Innen lehet felkapaszkodni az urartu időben épített egykori várhoz, szegényes maradványaihoz. Annál csodálatosabb a kilátás minden irányba. Visszatekinthetünk a városfal felé, valamint a török–örmény határt alkotó Arpaçay (Araks) folyó szurdokába. Túloldalt őrhelyek magasodnak, és több helyen szabad szemmel is észrevehetően lobog az örmény zászló. A folyó felett valamikor kőhíd ívelt át, mára csak a hídfők maradványai emlékeztetnek a múltra.

Ani katedrálisának, a Szűz Mária-templomnak az építését 1010-ben fejezték be, később mecsetté alakították. Közvetlen szomszédságában temetkezési

A Szent Gergely-templom

helyszíneket tártak fel. Jelenleg fokozott állagmegmentő tevékenység okán nagy része fel van állványozva. Továbbhaladva újabb látnivalókat (Mégváltó temploma, Szent Apostolok-templom, Világosító Szent Gergely-templom) megtekintve járjuk be az egykori örmény főváros területét. Utóbbi az elhelyezkedése, megőrzött falai és – főleg Jézus és Szent Gergely életét bemutató – freskómaradványai miatt a leglátványosabb.

Az erdélyi örmények eredetéről és „honfoglalásáról” az a több forrásból táplálkozó hagyomány, mítosz terjedt el, miszerint elődeik 1672-ben telepedtek le Erdélyben, és „kiknek őshona a jelenlegi Orosz–Örményországban romjaiban is hatalmasan elterülő királyvárosnak, Aninak előkelő és gazdag egykori lakossága” (Ávedik Lukács monográfiája, 1896). A 19. századra elmagyarosodott erdélyi örmények identitása tehát két szimbólumra épült: az Aniból származás legendája és erdélyi megtelepedésük fedelmi kiváltsággal. Valóban, 1672-ben feltételezhetően egy nagyobb csoport érkezett Erdélybe, mivel az erdélyi örmények I. Apafi Mihály fejedelemtől ekkor letelepedési és kereskedelmi kiváltságokat, valamint szabad bíróválasztási jogot kaptak. Ennek köszönhetően a többségi társadalomtól elkülönülő sajátos önkormányzatisággal és közigazgatással rendelkeztek.

Az Aniból származás legendája, tudata Minas Bžškeanc (1777–1851) örmény katolikus szerzetes Velencében kiadott munkájához kapcsolható, aki az egész kelet-európai örménységet egységesen és romantikus módon Aniból származó csoportként írta le. A Lengyelországban született Simeon Lehaç'i (1584–1639) útleírására alapozott, aki a leMBERGI örmények vonatkozásában nagyobb részét igazolta az Aniból származást, miközben azért megemlítette, hogy egyes örmények nem az örményt beszélik, hanem a tatár nyelvet. Ebből kiindulva az egész kelet-európai örménység eredetére vonatkozó következtetést levonni enyhén szólva túlzás. Ennek ellenére a köz tudatban elterjedt mítosz sem szabad figyelmen kívül hagyni.

Aniból vagy bárhonnan jöttek volna az új hazába az erdélyi örmények, őseiknek hányattatott sors jutott. Amiként az örmények középkori fővárosa, Ani történelme örökre beíródott a történelemlétkönyvekbe, lakóinak és leszármazottaiknak az élete továbbgyűrűzött az évszázadok során. Talán éppen Erdélyországba.

Az egykori örmény főváros, Ani városfala

A természet kalendáriuma (DCXCVI.)

Kiss Székely Zoltán

Kedves Olvasóm! Mai levelemet egy helyesbítéssel kell kezdenem. Előbbi levelemben **Jakab Sámuel** születési helyét helytelenül adtam meg. Geológus, talajkutató barátom nem Görgénynádason, hanem a két Küküllőt összekötő dombháton, Szásznádason született. Köszönöm barátainnak, akik figyelmeztettek tévedésemre.

*A szóból lassan kiszárad a lélek.
Sárgul a vers, mint az őszi levél.
Arcodon a csend rőt gallyakat éget,
és elfújja a világot a szél,
és fújja, fújja, és a semmi terjed,
nyomában özönlik, öl a sötét.
Eltűnnek kötődések és szerelmek,
csak szíved őrzi csillagok nesztét.*

Gál Éva Emese Szellemőszével indulok november harmadik hetének. A csillagos égtől le a zöld tengermélyig barangolok át néhány évszázadot, meg-megállva egy-egy természettudomány- történeti emléknél, kalapot emelve. Hívlak Téged, kedves Olvasóm, tarts velem!

*Elszáll a perc, és megáll minden óra.
Az időből már kihullt a jelen.
A szél egyre a csendet szótagolja,
minthogyha dadogna a végtelen,
és te csak állsz, seholban, itt felejtett
a magából kisodródott világ.
Fáj az üresség igaza: a versek
nem mentették meg a harmóniát,*

*csak sorra lehulltak velük a tájak.
Az ég a földdel már egybe se kel.
~ Ha szellemed nem része a halálnak,
sehol, a semmiben is kitelel. ~
Biztat valami titokban, sehonnan,
mintha nem száradt volna ki a szó,
s a semmi eltűnik a fehér gyolcsban,
ahogy világot mintáz rá a hó.*

Mire e sorok nyomdafestéket látnak, nemcsak a fagy, de talán a hó is megérkezik.

A Nap november 21-én lép át a Skorpióból a Nyilas (Sagittarius) udvarába.

Vessünk egy pillantást az égre e hó közepén a kora esti szürkületben! Az égbolton délről nyugatra haladva a látóhatár szélén sorakoznak a Szobrász, Vízöntő, Bak, Sas, Hattyú, Lant, Herkules, Sárkány s a Nagy Medve csillagképek. A Nagy Nyári Háromszög csillagai már eltűnőben a nyugati látóhatár felett. Északi irányba a Kis Medve meg a Sárkány haloványabb csillagait kereshetjük. A Kis Medvét már az ógörögök is nagyra becsülték, hiszen a benne könnyen fellelhető Kis Göncöl szekérrúdjának vége maga a Sarkcsillag – csalhatatlan irányjelző. Ám a Sárkány hosszú testét nehezen lehet azonosítani. Nem csoda, hogy **Johannes Hevelius** 1690-

ben megjelent *Uranographia (Ég-rajzolat)* című művét oly nagy becsben tartották évszázadokon keresztül, hiszen az enciklopédia-jellegű, részletes atlasz 56 nagy méretű rézmetszetével összesen 1500 csillag pontos helyét tüntette fel. A csillagképeket mitológiai alakonként ábrázolta. Hevelius atlasza összekapcsolva a tudományos pontosságot a művészettel, maradandó nyomot hagyott a csillagászati ábrázolás történetében.

A csillagászati hónap névadója nyilazó kentaurt mintáz Mezopotámiában, Hellaszban, Egyiptomban, és ógörög hatásra az arab, hindu csillagtérképeken is. A görög mitológia kentaurjai egy nap-isteni eredetű, **Kentauros**z nevű félistennek és egy thesszáliai kancának az ivadékai. Alsótestük ló, felsőtestük ember, és részeseges, kéjsóvár, ám ugyanakkor bölcsességgel megáldott lényeknek írják le őket. **Dionüszosz** eksztázisban „lóvá tett” kísérői voltak. Egyesek a vad thesszáliai lovas pásztorokban keresik az előképüket. Thesszália híres volt lótenyészetéről az ókorban. A kentaurosز név lényegében csikóst jelent; *kentaó* = *hajtok, ösztökélek, sarkallok*. A két legnevezetesebb kentaur **Nesszosz** és **Kheirón** volt. Az előbbi okozta **Héraklész** vesztét azzal, hogy amikor a hős nyilától eltalálva haldokolt – Héraklész azért nyilazta le a kentaurt, mert az megszóktette a feleségét –, rábeszélte az asszonyt, hogy mártsa férje ingét az ő vérébe, így az, ha magára ölti, sebezhetetlen lesz. Amikor aztán a hős belebújt a „nesszosz-ingbe”, az tüzes méregként égett a testébe. Kheirón viszont – az ő halálát is, bár véletlenül, Héraklész nyila okozta – nemes és bölcs kentaur volt, számos istenfi és hős (**Aszklépiosz, Akta-ion, Akhilleusz**) nevelője. Kheirónt a monda szerint **Zeusz** az égre emelte halála után, belőle lett a **Nyilas csillagkép**.

*Ősz van, korán sötétül és künn esik.
Vénül az idő s könnyei szakállára peregnek.
Magános a lélek! S ködös éjjeken át didereg,
S csak ködös hajnalidőbe’ derül, mikor rohanó,
Tengerzöld felhők úsznak az égen (...)
Idegen szellem közeleg s tengerzöld
Szőlőfürtöt tart bús arca elé.*

– így indítja **Füst Milán** az **Őszi sötétség** versciklusa első darabját, a **Nyilas-havát**. –

*(...) Zúghat a szél most távol temetőknek
Nedves sírjai közt és távoli erdők
Bővizű, hús csurgója bugyogva patakszik.
S ballag a kormos dombon a vándor s bús lelkében az őszi
Bánat kútja bugyoghat halkan s szüntelenül (...)*

*(...) S hol gyors felhőt aranyoz szűz, hajnali fény,
Karsú égi leány zöld fátylat vont szép, lángoló arca elé:*

Sárgul az őszi levél – akár a vers

*Lenge e hölgy és átlátszó, mint üvegkehely sárga bora
S mint szőlőfürt, oly áttetsző, szép, édes mellegyümlő-
cse!...*

November 21-én, 1923-ban halt meg Budapesten, a trianoni diktátum után elszakítva szülőföldjétől, a parajdi születésű **Hankó Vilmos** vegyész. A legnagyobb hatású vállalkozása az **Universum** évkönyv megjelentetése, és mindamellett, hogy 1894-ben *Egy elfelejtett magyar talál-mány* című, a *Természettudományi Közlöny*ben megjelent írásában ébresztette fel tetszhalott állapotából **Jedlik Ányos** szódavízgyártó készülékét – amely a szódavízgyártás első gépe volt –, legnagyobb érdeme a **Székelyföld** című munkája, mely összefoglalta a kor természettudományos ismereteit egész Székelyföldről; 1896-ban jelent meg először.

Még 1877-ben védte meg **A Dithio-aethyl-szénsav-sók (Xanthogensavsók) száraz lepárlási terményeiről** írt tudori értekezését Kolozsvárt.

Számtalan cikke közül az utolsót teszem ide: **Kováts Mihály, az első rendszeres magyar chemia szerzője** (Math. és Természettud. Ért., 1921).

*Ha Katalin kopog,
Akkor a karácsony locsog,
Viszont ha Katalin locsog,
Akkor a karácsony kopog.*

Alexandriai Szent Katalin vértanú († 305 táján) a középkornak alighanem legtiszteltebb szentje. A görög eredetű szó jelentése: „tisztá, szeplőtelen”. Katalin legendáját versben az **Érsekújvári-kódex**, prózában az **Érdy-kódex** örököltette meg.

Katalin napján született 1802-ben Lövétén **Andrási István** teológus, csillagász. 1827. évi felszentelése után Marosvásárhelyen káplán. 1832-től Gyulafehérváron rektorhelyettes. 1848-ban Bécsben asztronómiát tanul, hazatérése után **Kovács Miklós** erdélyi püspök a csillagászati obszervatórium csillagászává és segédigazgatójává nevezi ki. Andrási helyreállítja a csillagvizsgálót, rendszeres időmérést és meteorológiai megfigyeléseket végez. 1850-től a **Batthya-neum** könyvtár igazgató-könyvtárára lett.

November 25-én, 1816-ban született **Lewis Morris Rutherford** amerikai csillagász is. Európai tanulmányai után 1856-ban New Yorkban saját obszervatóriumot hozott létre. A fényképezés csillagászatban történő alkalmazásának elősegítésére speciális objektívet tervezett. A csillagok színképének felvételére alkalmas optikai rácsot készített, mellyel a csillagok színképét tudta meghatározni. 1863-ban ő osztályozta először színképek alapján a csillagokat. A Holdon egy kráter őrzi nevét.

November 25-én, 1926-ban született Nyárádszentannán **Molnár Vince** orvos, igazságügyi orvostani szakember, képzőművész. Megtestesítője annak az orvostudornak, aki egész életében tudomány-népszerűsítő tevékenységével a közjót szolgálta. A középiskolát a **Református Kollégium**ban végezte Marosvásárhelyen 1947-ben, az **Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen** szerzett orvosi diplomát 1953-ban. Itt kezdte pályáját az igazságügyi orvostani tanszéken. 1968-tól az orvostudományok doktora. Húsz éven át a marosvásárhelyi **Népi Egyetem** előadója. Szakközleményei hazai szaklapokban, valamint külföldi szaklapok hasábjain jelentek meg. Ismeretterjesztő cikksorozatai jelentek meg a **Vörös Zászló**-ban, a **Népújság**ban és az **Új Élet**ben. 1984-ben jelent meg Kolozsváron tudománynépszerűsítő műve, a **Humángenetika a gyakorlatban**. Mint képzőművész, számtalan tárlaton volt jelen festményeivel és gyökérszobraival. Jó lenne, ha e tevékenységének is nyoma maradna: egy teljes élet lenyomata így lenne valóban teljes...

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2025-ben, Nyilas havának kezdetén

Ballag a kormos dombon a vándor, bús lelkében az őszi bánat kútja

Épített örökségünk

Felcsík Őrszeme – a hit és a védelem bástyája

A Hargita megyei Karcfalva – más néven Csíkkarcfalva – Ábránfalva és Tótfalva összeolvadásából keletkezett, már az 1330-as években létezett. Egykori járási székhely, mely Csíkjenőfalvával, Csíkdánfalvával és Csíkmadarassal együtt alkotta Csíknagyboldogasszony községe. Madaras 1742-ben önállósul, Dánfalva az 1920-as években. Ma Csíkjenőfalva tartozik hozzá. Neve népies magyarázat szerint az egykori Harcfalva alakból képződött, mások szerint a kepe régi karc alakjával függ össze. Nevét egyesek szerint egy Kurs nevű törzsről nyerte. Ritkábban használatos a Csíknagyboldogasszony egyházközség név is. Ezt a nevet a Karcfalva és Jenőfalva határán épült vártemplom után kapta. A Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt római katolikus vártemploma Hunyadi János adományából 1448 körül épült a régebbi templom újjáépítésével; 1720-ban, 1796-ban és 1922-ben átépítették. Védőfalai a 15–16. század fordulóján épültek, védőfolyosóinak kialakítása egyedülálló a Székelyföldön. Tornyát 1720-ban magasították, 1850-ben bádoggal fedték be. A templom 1796-os átépítésekor sok pogány rituális emléket találtak.

Nagy-Bodó Tibor

Amit Karcfalváról tudni kell

Karcfalva Csíkszeredától huszonegy kilométerre északra, a Madicsa- és a Székászó-patak Oltba ömlésénél fekszik. A hagyomány szerint a falu eredetileg a mai Madicsa helyén volt, és Nagymadicsa volt a neve. 1566-ban Karchijfalva néven említik. 1840-ben vásárjogot kapott.

1853-ban a falu leégett. 1910-ben túlnyomórészt magyar lakosai voltak. A trianoni békeszerződésig Csík vármegye Felcsíki járásához tartozott.

Felcsík egykori egyetlen templomának romjai

A közigazgatásilag Csíkkarcfalva községközponthoz tartozó Csíkjenőfalva és Csíkszenttamás a

itt működött Felcsík egyetlen kőrháza.

A várfalon belül áll a terebélyes, évszázadosnál idősebb hársfa. Ha beszélni tudna, elmesélné, hogy 1334-ben még csak Jenőfalváról van írásos emlék, 1567-ben is még Jenőfalva volt népesebb.

Később Karcfalva vette át a vezető szerepet, anyaegyházához tartozott Madaras és Dánfalva is. Csíkmadaras a 18. századig volt filiája, Csíkdánfalva pedig még 1830-ban is hozzá tartozott.

A hársfa tehát sokat mesélhetne a templomról, mely a Csíki-medence legszebb vártemploma...

Az iskola is nagy múltra tekint vissza

A székelység, a szászok mintájára, azután kezdte a templomokat fallal körülvenni, miután az 1396. évi nikápolyi csatavesztést köve-

Hargita aljában még abban az időben települt, amikor a medence nagy része mocsaras volt.

A község határában a Csonkatoronynak nevezett rom Felcsík egyetlen templomának maradványa, ahová a hívek még csónakkal jártak misére.

A három falu közül Csíkkarcfalván laknak a legkevesebben, mégis előnyös fekvése és fejlettsége a környék központjává tette.

Egy időben járásszékhely is volt. A templom alatti tér ünnep- és vásárnapokon piactérre alakult, majd 1840-ben Bécsben szerzett vásárjog alapján minden csütörtökön hetivásárt tartottak. Ez a hetivásár a mai napig fennmaradt.

A hetivásárok mellett számtalan üzlete és kisipari termékeket előállító műhelye is működött.

Amit az évszázadosnál idősebb hársfa tudna mesélni...

Már az 1800-as években Csíkkarcfalvának volt gyógyszertára, és

Fotók: Mayer Jácint

Az erődített templom

Amint azt már röviden jeleztük, a szóban forgó község a Madicsa- és Székászó-patakok mellett fekszik.

A település és a szomszédos Csíkjenőfalva közös erődített temploma a két falu találkozásánál, a Madicsa-hegy keleti kiszögellésénél, meredek, sziklás hegyfokon áll.

Kiemelten fontos tudni még azt is, hogy bizonyos források szerint az 1334. évi pápai tizedjegyzék még csak Jenőfalváról tud, ahol:

„...Item Stephanus sacerdos de Sancto Johanne (!) slovit I. grossum...”

János Zsigmond adománylevele 1566-ban Karchijfalwa néven nevezte.

Az 1567-es összeíráskor Jenőfalva volt a népesebb, mivel az ott behajtott harminchat dénár adóhoz képest Karcfalva csak huszonegy dénárt fizetett.

Az adómenyiség szerint mindkét falu a közepes lélekszámú csíki települések közé tartozott.

Elnéptelenedett és egybeolvadt falvak

Gyöngyössy János a *Székelyföldi vártemplomok* című könyvében ír arról, hogy mind a karcfalvi, mind a jenőfalvi plébániatemplomnak számos filiája volt. Ide tartozott Karcfalva két némileg önálló tízese: Ábrahámfalva és Tótfalva is, amelyek feltehetően a 17. század töröktatár dúlásainak nyomán néptelenedtek el.

Tudjuk, hogy Csíkmadaras a 18. század végéig volt filiája a karcfalvi és csíkjenőfalvi egyháznak; Csíkdánfalva pedig 1930-ban is hozzá tartozott.

Ennek az együvé tartozásnak az emléke a Tarkó-havas, amelyet a legutóbbi időig három plébánia – Karcfalva, Dánfalva és Madaras – közösen használt. Napjainkra Karcfalva és Jenőfalva teljesen egybeolvadt.

Híres Madicsa nevű ásványvizéről. A lakosság döntő többsége római katolikus vallású.

Egy évszázamos kő több vitára ad alkalmat

A Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt gótikus temploma a 15. században épült. Építésében a filiák minden bizonnyal jelentős szerepet vállaltak.

Datálása a templomban található évszázamos kő alapján sok vitára adott alkalmat. A számos levélben és publikációban olvasható 888-as évszám helyes olvasata talán 1444, 1448, 1484 vagy 1488.

Ezek közül elvileg bármelyik időpont elfogadható, de az is bizonyos, hogy az építkezést egyetlen év leforgása alatt nem fejezhették be.

A Historia Domus szerint a fehér mészkőből faragott szentségház 1478-ban készült el. Ám erre vonatkozólag a dokumentum semmiféle forrást nem nevez meg.

Egyházi adatok szerint a tornyot 1720-ban magasították

A templom építésével párhuzamosan vagy azt követően a kaputorony is felépült. Befejezése a 15. század végére vagy a 16. század legelejére tehető.

Ez a torony eredetileg zömök, kétemeletes építmény volt, és egy

testet képezett a szintén ez idő tájt készített várfallal, amelynek bejáratát védte.

Igen valószínű, hogy a csíki templomtornyok nagy többségétől eltérően a csíkkarcfalvinak ekkor még nem voltak csúcsíves hangablakai.

Nem kizárt, hogy az akkor már minden bizonnyal létező harangját egy erkélyes toronysisak nyitott fedélszékhében állították föl. A külvilág felé eső, eredetileg boltíves kapunyílást később védelmi megfontolásból ajtónyi nagyságúra szűkítették az újonnan húzott falban, a bejáratától balra pedig egy lőrést nyitottak. A bejárat elé húzott pajzsfal későbbi, mint maga a várfal. Alacsony és meglehetősen vékony falával 17. századi bővítésnek látszik. A fent említett szerző, Gyöngyössy még arra is rávilágít, hogy egyházi adatok szerint a tornyot 1720-ban magasították.

Feltehetően ekkor készült el a középfaltól erős övparkánnal elválasztott harmadik és negyedik emelet.

Ez utóbbit a csíkvidéki hagyományokhoz híven csúcsíves hangablakkal látták el.

*A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációért külön köszönet Gyöngyössy Jánosnak és Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila történésznek. A mai képeket és az illusztrációkat Mayer Jácint fotóművész és Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából és gyűjteményéből küldte el a szerzőnek. Összeállításunkat szakemberek véleményezésével a jövő heti lapszámunkban még kiegészítjük.

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi 1179.

<i>Publilius Syrus</i> véleményét idézzük a rejtvény főszoraiban.		ÁLLAT- VILÁG	ZOKOG FÉLZSÁKI	ESTE (OLASZ)	RÓMAI 1051	TAGADÓSZÓ
		1				R
		UNITED STATES (RÖV.)		ÉSZ HIVATKOZIK VALAMIRE		
LÁM	2	EGO (LATIN) MAGASAN TART	SVÁJCI KANTON KÁTÉI			EZTI! AMELY TÁRGYRA
		IRAT HATBÓL KETTŐ!			RANGJELZŐ ELŐTAG ATTILA MÁS NEVE	
FOHÁSZ			A TANTÁL VEGYJELE GIMNASZ- TIKA		AMA PÁRJA ATTÓL KEZDVE!	
CSINOS, TAKAROS			HOLT NYELV FÁBA VÉS			
NÉMA DALI TE ÉS ÉN		FRANCIA ARANY ÁLLÓVÍZ		PLÁNUM NOBILIS		
		KIRÁLYI SZÉK GÖRÖG BETŰ		BRUCE ... (KUNGFUS) SZLÁV IGEN		
DÉLVIDÉKI MAGYAR ÍRÓ (NÁNDOR)			TELLER ... (ATOMFIZI- KUS) ELEKI			EGYES! DERÉKSZÍJ
MEGFELELŐ		ÉDENI GYÜMÖLCS ... ALDA (SZÍNÉS)			SZELÍD VAD ÁTKAROL	
EGY BIZO- NYOS IDEJE			ALÁ OLASZ ÉS NÉMET AUTÓJEL		A TULAJ- DONA AZONBAN	
INDONÉZIAI KIS SZIGET KUTYA			NYAKVÉDŐ KI NEM ÁLLHAT			RÓMAI 50 FÉNYES MÁZ
		TROMF BIBLIAI BÁRKÁS		KÉRDŐSZÓ A RONTÁS ISTENNŐJE		
ANGOL ANNA			KEZDŐ TANÁRI SZOLMIZÁ- CIÓS HANG		RÉGI SÜLY- EGYÉG KIS PAJTA	
JAPÁN DRÁMAI MŰFAJ		IRODALMI LAP LITER (RÖV.)			SZIKLA- DARAB EGY- HARMADI	
L. N. J.	F					L

A PHAEDRUS VÉLEMÉNYE

című pályázat nyertesei:

Kiss Magdolna,
Marosvásárhely, Győzelem tér
Kardos Marika,
Szőkefalva, Rózsa u.

A pályázati rejtvény megfejtése:

AKIT A REMÉNY MEGCSALT, AHHOZ ILLIK
A PANASZ.

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek
a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések
a november 14-i
számból:

Ikrek:
Gépnarancs

Skandi:
A víz is örömebb jár a meg-
szokott úton.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY		ÉVFORDULÓK 2.					1	2	3	4	5	M	6	7	8	9	P
		10						10	11								
12	13	14	15	16			17			18				19			
20	H					21			22			23					
24				25	26			27		28	29						
30			31		32				33		34					35	H
36			37	38		39			40	41		42	43				
A		44			45			46			47		48				
49	50			51			52				53	54					
55			56			57				58							
59	H				60	K				A	61						O

VÍZSZINTES: 1. Olasz építész, 426 éve született (Francesco). 10. ... sav (olajsav). 11. Jelfogó. 12. Növénynevelő, 126 éve született (Ödön). 17. Jelige. 19. Laci páratlan! 20. Varjúféle nagy madár. 21. Kicsinyítő képző. 22. Francia arany. 23. Ofszajd. 24. Idegen Anna. 25. Bagdadi. 28. Kicsik iskolája. 30. Rosszá tesz. 32. Magasan tartó. 34. Errefele! 36. Üres rés! 37. Szibériai folyam. 39. Alig kezdődik! 40. Fába vés. 42. A Volgába ömlik. 44. Futás indítása. 46. Gyalog sakkban. 48. Cin. 49. Cézárnak nincsen ára! 51. Parancsoló. 52. ... Taylor, amerikai színésznő (becézve). 53. Mi az hogy! 55. Német költő (Heinrich). 57. Hosszú ruhadarab. 58. Megokolás. 59. Nádor, 751 éve halt meg (Henrik). 60. Uni-tárius pap, író, 251 éve született (Gergely). 61. Tájéképfestő, 201 éve született (And-rás).

FÜGGŐLEGES: 1. Ökölvívás (idegen). 2. Rangjelző. 3. Kiválót alkot. 4. Folyó (spa-nyol). 5. Árasztó. 6. Szellemi alkotó. 7. Tiltószó. 8. Viselkedésmód. 9. Pap, filozófus, 151 éve született (Gusztáv). 13. Vegyikötés-féle. 14. ...o (dél-am. síkság). 15. Elek! 16. Pá-ratlanul adódik! 18. Három (olasz). 20. Zenetörténész, tanár, 126 éve hunyt el (József). 21. Pénzhozam. 23. Tartozást megad. 26. Félig reng! 27. Olasz névelő. 29. Alá. 31. Magyar szlovák. 33. Vigyáz rá. 35. Zoológus, piarista, MTA I. tag, 176 éve hunyt el (János). 38. Matematikus, 151 éve született (Mihály). 41. Indíték. 43. Makacs. 44. Megró. 45. Ere! 46. Mozgóké. 47. Női név (júl. 26.). 50. Páratlan élezés! 52. Testhő. 54. Padra a közepén! 56. A neon vegyjele. 57. Ásványi fűszer. 58. Lám.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket december 4-ig a Népújság cí-mére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra rá-ra-gasztani.

A két rejtvény azonos számú meghatározásait keverve közöljük. A megjelölt négyze-tekbe kerülő betűket folyamatosan összeolvasva Sebastian Faulks brit regényíró egyik művének a címét kapjuk. Könnyítésül egy betűt előre beírtunk.

VÍZSZINTES: 1. Katafalk – Sajátos technika a betűk alakításában. 7. Szibériai folyó – Dáridó kezdete! 8. Takarmánynövény – Szülésznő. 9. Köb betűi – A lantán és a bőr vegyjele. 11. Alsó végtag – Szörny. 12. Életút – Eszes. 14. Libahang – Tud egynemű hang-zói. 15. Haláltusa – Éhezik. 18. Igyekszik – Dalbetét. 19. Allé – Szöglet. 22. Páratlan rúd! – Arrafele! 23. Huszárpáncs – Katonai tömb. 25. Régi súlymérték – Regényét Gárdonyi írta meg. 27. Szemlél, mustrál – Mázol, pingál. 28. Rossz kívánság – Skót szoknya. 30. Patás állat – Gitár része! 31. Nyugtalankodik – Hatszögletű, kalcium- és magnézium-ásvány.

FÜGGŐLEGES: 1. Öreg – Redőny. 2. Ahol a folyami... énekelnek (Delia Owens) – Manilakender. 3. Seb szélei! – Argon vegyjele. 4. Ilyen hamar – Hideg évszak. 5. Hango-san jajveszékel – Közöny. 6. Horgászsineg – Kedvelt játékszer. 10. Mellű – Rovar. 13. Kém – Listáz. 16. Fényképezőgépmárka – Földre helyez. 17. Egyik földrész – Família. 20. Jelzett időpontig – Mezei munkás. 21. Akaratos – Pihen, relaxál. 24. Ódon, elavult – Színültig. 26. Taszít – Albán és gaboni gépkocsijelzés. 29. Kiütés jele a ringben – Álló-víz.

Koncz Erzsébet

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18	I			
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18				
19	20					21
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

A test és a lélek harmóniája

A Psychobiomed Center története és küldetése

Marosvásárhely szívében, a Hadsereg tér 45. szám alatt működik egy központ, ahol a gyógyítás nem csupán szakma, hanem hivatás. Egy hely, ahol figyelembe veszik, a test és a lélek nem két külön világ, hanem ugyanannak az embernek két oldala. Egy hely, ahol a figyelem, az emberség és a szakmai precizitás kéz a kézben jár. Ez a **Psychobiomed Center** – és mögötte egy ember: **dr. Szász István-Zsolt** pszichiáter, aki hisz abban, hogy a gyógyítás csak akkor valódi, ha az embert egészében látjuk.

Egy közös szakmai álom valóra váltása

A Psychobiomed Center 2016-ban jött létre, két orvos – **dr. Szász István-Zsolt** és **dr. Tóth Anna-Maria** – szakmai együttműködésének eredményeként.

Céljuk az volt, hogy egy olyan intézményt hozzanak létre, ahol a testi és lelki gyógyulás nem külön folyamat, hanem egymást kiegészítő rendszer.

Az indulás óta a központ dinamikus fejlődött: ma már **Maros megye legnagyobb rehabilitációs központja**, ahol több mint 40 szakember dolgozik együtt – orvosok, fizioterapeuták, masszőrök, pszichológusok és asszisztensek.

A PBM filozófiája egyszerű: *minden ember egyedi, ezért a terápia is egyedi.*

A gyógyítás négy pillére

A Psychobiomed Center (PBM) munkáját négy szakterület szoros együttműködése határozza meg:

1 Fiziokineto-terápia és rehabilitáció – a mozgás helyreállítása, az izmok, ízületek és idegek újrarahangolása modern terápiákkal.

2 Reumatológia – a mozgásszervi fájdalmak, gyulladások és krónikus betegségek kezelése.

3 Pszichiátria – a lélek mélyebb rétegeinek gyógyítása, a szorongás, depresszió, kiégés, alvászavar megértése.

4 Pszichológia és pszichoterápia – ahol a páciens megtanul újra kapcsolatba lépni önmagával, és új jelentést adni a fájdalomnak.

„A test és a lélek közötti kapcsolat olyan, mint két hangszer egy zenekarban – ha az egyik hamisan szól, az egész dallam eltorzul” – fogalmazza meg dr. Szász.

Modern technológia – emberi kezekben

A PBM-ben a legkorszerűbb terápiás rendszerek állnak rendelkezésre:

• **SIS (Super Inductive System)** – a mélyizom- és idegstimuláció új generációja, amely fájdalommentesen segíti az izmok regenerációját,

• **TECAR-terápia** – mélyhőhatású, sejtszintű gyógyulást indít el, különösen gerinc- és ízületi problémák esetén,

• valamint **manuálterápia, nyirokmasszázs, reflex- és sportmasszázs, elektro- és ultrahang-terápia.**

De a PBM sikerének kulcsa nem a gép. „A technológia csak eszköz – a gyógyulás mindig a kapcsolatban születik” – vallja dr. Szász István-Zsolt.

A pszichiátria és pszichológia új arca

A PBM-ben a lelki egészség ugyanolyan súlyt kap, mint a testi. A pszichiátriai részlegen a *hangsúly a megértésen és az együttműködésen* van, nem a címkéken.

A központban a betegek nem pusztán diagnózist, hanem **útmutatást és utánkövetést** kapnak. A pszichológiai konzultációk és pszichoterápiások segítenek feldolgozni a stresszt, a veszteséget, az önértékelési zavarokat és a modern élet tempójából fakadó szorongásokat.

„A lélek gyógyítása türelmet kíván. Nincs gyors megoldás – de mindig van remény. És ha valaki reményt kap, az már fél gyógyulás” – mondja dr. Szász.

Csapat, amely a hivatásért dolgozik

A PBM-ben dolgozó közel negyven szakember nem „alkalmazott”, hanem **egy család tagja**.

Mindenkinek megvan a maga szerepe: az asszisztensek mosolya éppúgy része a gyógyulásnak, mint a terapeuták szakértelme.

A központ napi ritmusa a bizalomra épül. Nincs futószalag, nincs sietség – csak emberek, akik időt adnak egymásnak.

Ez az emberi közeg az, amiért a páciensek gyakran nemcsak testileg, hanem lelkileg is feltöltődve távoznak.

Dr. Szász István-Zsolt elmeorvos, a marosvásárhelyi Psychobiomed Orvosi Központ vezetője és igazgatója

A vezető, aki nem főnök, hanem iránytű

Dr. Szász István-Zsolt nem a klasszikus „fehér köpenyes” vezető. Inkább olyan ember, aki a háttérből szervez, figyel, észrevesz.

Pszichiáterként hisz abban, hogy a jó csapatot nem hierarchia, hanem a bizalom tartja össze.

„A vezetés nem parancs, hanem felelősség. Az a dolgom, hogy mindenki a legjobbat hozza ki magából – és hogy mindannyian büszkének lehessünk arra, amit együtt felépítettünk.”

Ez a szemlélet az, ami miatt a PBM mára nemcsak orvosi, hanem emberi szempontból is példaként szolgál.

Társadalmi felelősség és jövőkép

A Psychobiomed Center nem csupán orvosi intézmény, hanem közösségi szereplő is.

A vezetőség rendszeresen szervez **ingyenes szűrővizsgálatokat**, tanácsadásokat, pszichoeducációs programokat, és támogatja a **sport- és egészségmegőrző kezdeményezéseket** Maros megyében.

Ezzel a központ bebizonyította, hogy a gyógyítás nem áll meg a rendelő falainál.

„A közösség iránti felelősség nem reklámfogás, hanem erkölcsi kötelesség. Ha egy ember jobban

lesz – az egész közösség erősebbé válik” – fogalmaz dr. Szász.

Az ember, aki sosem áll meg

A PBM alapítója a szakma mellett informatikusként is aktív, a modern orvosi rendszerek digitalizálásán dolgozik.

Szenvedélye a zene, a sakk és a technológia, de ami leginkább jellemzi: **a nyughatatlan fejlődési vágy.**

„Mindig lehet valamit jobban csinálni – nem mások ellen, hanem az emberekért.”

Ez a gondolat határozza meg a központ jelenét és jövőjét is.

A jövő: új szintre emelni a gyógyítást

A közeljövő tervei között szerepel a PBM további bővítése, új kezelőhelyiségek és modern eszközök bevezetése, valamint a telemedicina és a pszichológiai tanácsadás online elérhetővé tétele.

A cél: **egyre több emberhez eljuttatni a személyre szabott, emberséges orvoslást**, amely a PBM védjegye lett.

Zárszó

A Psychobiomed Center nem csodát ígér, hanem szakértelmet, figyelmet és hitet az emberben.

Egy hely, ahol a betegek nem sorszámot, hanem nevet viselnek.

Egy hely, ahol a gyógyulás nem szerencse kérdése, hanem közös munka.

„Nem akarok többnek látszani, mint aki vagyok. Egy orvos vagyok, aki hisz abban, hogy az ember még mindig számít” – **dr. Szász István-Zsolt pszichiáter, a Psychobiomed Center alapítója és szakmai vezetője.** (x)

Psychobiomed Center Kft. – Marosvásárhely, Hadsereg tér 45.

Telefon: 0758 148 772

www.pbmed.ro

Baricz 100

November 18-án, kedden 17 órakor a marosszentgyörgyi plébánia tanácstermében Nagy Miklós Kund művészeti író bemutatta Baricz Lajos *Evezz a mélyre – 126 szonett –*, *Így is szól az Úr – Alkalmi gondolatok – és Csendes a szívem – 142 szonett* című köteteit. Majd egy, alkalomra írt versét olvasta fel. A legutóbbi a szerző századik kötete. Az alkalomhoz illoén majdnem százan tisztelték meg az ünnepi alkalmat. *Czirjék Lajos*, a Maros Megyei Képzőművészek Egyesületének elnöke megnyitotta a

könyvek borítóját díszítő alkotók – Magyarai Júlia, Hadnagy Gabriella és Orbán Ferenc – munkáiból készült kiállítást. A kétórás műsor vezetője *Moldovan Irén* volt.

A bemutatón megjelent *György Levente*, a Marosvásárhelyi Állami Filharmonia igazgatója – aki az atyát kolozsvári diákkora óta ismeri –, és egy angol nyelvű Miatyánkot adott elő, meglepetésként pedig eljött Budapestről unokaöccse, *Baricz Gergő*, és három megzenésített verset énekelt.

Amikor a szerzőt szólította a moderátor, ez alkalommal a hála és öröm szava mellett visszatekintett az elmúlt huszonhárom évre – 2002-ben jelent meg első kötete –, és köszönetét fejezte ki azoknak, akik segítségére voltak.

A könyvek megjelenéséhez hozzájárultak: Baricz Gergely és Annamária, Simon Ágnes, Jancsik Pál, Kiss Éva, Bölöni Domokos, Beke Sándor, Káli Király István, Mureșan Vasile, Ambrus Enikő, Simon Kinga Emőke, a bemutatásnál mun-

Ünnep ez a nap

– Századik kötetem bemutatójára –

*Ünnep ez a nap, igaz, nem ment könnyen,
sokat elmélkedtem harminc év alatt,
amíg megjelent a századik könyvem,
– könyvbe rendeződtek a leírt szavak.*

*Eltölti a szívem az öröm s a hála,
hogy nem veszett el a sok szép gondolat,
és nem is maradt fiókomba zárva,
mivel beleírtam öröm- s gondomat.*

*Minden sorommal, mit asztalra tettem,
szívemből fakadt, ezért könnyebb lettem,
mert mi benne volt, kimondtam én nyíltan,*

*minden szavamban egy kissé megnyíltam,
láthatja mindenki az én életem –
Istennek szól mindig minden énekem.*

Baricz Lajos

katársak: Bölöni Domokos, Nagy Miklós Kund, Moldovan Irén, Muresan-Kilyén Emma, Kilyén Ilka, Balázs Éva, B. Fülöp Erzsébet, Patáki Ágnes, Simon Kinga, Szántó Edit, Szántó Árpád, Baricz Gergő, Steckbauer Hanzi Réka, a Kolping Család, a Jubilate/MaKiTa, a Jubilate Deo, a Szent Cecília együttes, a Szent György énekkar, a Soli Deo Gloria vegyes kar, a Czinege zenekar, a Déryné vegyes kar – Jászberény, Frigyesi Ágnes – Budapest, dr. Mák Kornél – Kecskemét; a Népszerűség, Bodolai Gyöngyvér, Járay Fekete Katalin, Vajda György, Szücher Ervin, Giliga Sándor, Marosvásárhelyi Rádió, Tóth Béla; kiadók: Erdélyi Pegazus – Székelyudvarhely 1, Impress – Marosvásárhely 1, Székelykapu – Székely-

udvarhely 1, Erdélyi Gondolat – Székelyudvarhely 4, Lyra – Marosvásárhely 9, Mentor – Marosvásárhely 1, Ansid – Marosvásárhely 4, Juventus – Marosvásárhely 1, Áldott Remény – Saarbrücken 1, Lazi – Szeged 1, Palas Akadémia – Csíkszereda 1 és F&F – Gyergyószentmiklós (54 vers, 17 más, összesen: 71). Összesen 75 vers és 25 (26) más kötet. Ezután a szerző felolvasta *Ünnep ez a nap* köszöntőjét.

Sófalvi Szabolcs polgármester köszöntője után 100 kötet – Aranyoklevel emléklapot és gravírozott üveglapoktetet adott át az ünnepeltnek, majd Corina Ceaușescu kapott szót, és átadott néhány ez alkalomra írt szonettet.

Az est szeretetvendégséggel és dedikálással ért véget. (*szentgyörgyi*)

Falutalálkozó Ehedben

Egy épület is összekötheti az embereket

Önerőből újjátta meg az ehedi kultúrotthont a székelyhodosi önkormányzat. A tetőcserét és teljes belső felújítást a napokban befejezték, a külső szigetelésre jövőben kerül sor, ettől függetlenül a közösség ismét birtokba vehette az épületet. Ezt közösségi nappal, falutalálkozóval ünnepelték meg múlt szombaton.

Gligor Róbert László

A marosvásárhelyi *Barabás Rozália* nagyszülei ehediek voltak, gyermekkorában sok időt töltött a faluban, és az elődök házáat is felújították, ma is sokat tartózkodnak ott. Őt is elszomorította, hogy a kultúrotthont szinte kizárólag csak egy-egy családi eseménykor vagy halotti tor esetén használták, és ő is a helyiekkel együtt örült, amikor az önkormányzat elkezdte az épület felújítását. Látva a munka menetét, javasolta a polgármesternek, hogy a megújult épületet bállal avassák fel. Barabási Ottó polgármester őt bízta meg ennek megszervezésével, és kitűzték egy időpontot, amelyre a kivitelezőnek teljesítenie kellett a vállalt feladatokat. Mivel katolikus közösségről van szó, adventi időszakban nem lehet szó mulatságról, ezért az avatást november 15-ére tűzték ki, ezt az időpontot a cég is tiszteletben tartotta.

Az ünnepségre a helyiek mellett az elszármazottakat is meghívták, és azokat is, akiknek valamilyen kapcsolatuk van ezzel a kis, csupán 133 lakost számláló településsel. Múlt szombaton délután szentmise keretében adtak hálát a település két fontos épületéért, a templomért és a művelődési otthonért, ugyanakkor az elhunyt ehediekért is imádkoz-

tak, majd áhítattal hallgatták a Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar felső-nyárádmenti tagjainak templomi énekelőadását.

Viszontlátás, emlékezés, öröm

Ezután az ünneplők átvonultak a kultúrotthonba, ahol fényképkiallítás fogadta őket, hiszen Barabás Rozália két hónapon át gyűjtötte a

19-20. századi ehedi családokat és egykori életmódjukat megőrkítő régi képeket, amelyeket tematikus válogatás után Székelyudvarhelyen egy tíz lapból álló, mozgatható kiállításra szerkesztett. Az érkező vendégek koccintás után szemügyre vehették a fényképgyűjteményt, felidéztek a múltat, az emlékeket, a felismert ősokeket, ezekről mesélgettek egymásnak egy érzelmekben gazdag délutánon. Vacsora után közösen dalolt, táncolt, mulatozott mintegy 160 személy. A szervezők azt is fontosnak tartották, hogy az

előkészületi és utómunkálatokat is közösen végezzék el, a jelenlevőktől csak jelképes hozzájárulást kértek, ami a zenészek bérét fedezte, de sokan ennél bőkezübbek voltak, hiszen még vannak utómunkálatok és költségek is. A mulatság után az el nem fogyasztott enniivalót szétosztották a faluban.

Másnap számos pozitív visszajelzés érkezett, mindenki csodálatosnak értékelte az eseményt, amely megmozgatta a kevés itthonit, és hazahozta az elszármazottakat, köztük olyanokat, akik évek

vagy évtizedek óta nem jártak a rég itthagított szülőfaluban. Egyhangúlag állapították meg, hogy jó valahová tartozni, jó valahová visszatérni. A szervezőknek is ez volt a céljuk: az ehedi gyökerekkel rendelkezők érezzék, hogy van, aki asztalt terítsen számukra itthon – mondta el a szervező, hozzátéve, hogy ezeket a falutalálkozókat hagyománnyá szeretnék tenni, hiszen a kultúrotthont számukra újjátta fel az önkormányzat. Barabás Rozália azt is elmondta: a fényképkiallítás a kultúrotthonban marad, de tovább szeretnék bővíteni, mert a találkozóon kiderült, hogy még sokak asztalfiókjában lapulnak régi képek.

A közösség ereje

Székelyhodos község polgármestere szerint ez a nap nem csupán az épület átadásáról szólt, hanem a gyökerekről, a múltról, a közösségi erőről, ami a nehéz időkben egybetartotta a falu lakóit, akik ugyanazzal a szívvel építik ma is a jövőt. A közel 1,2 millió lejes beruházás nemcsak tető, falak és nyílászárók összessége, hanem a találkozások tere, amely befogad ünnep- és hétköznapi egyaránt, ahol együtt énekel a falu apraja-nagyja, ahol megtartják ünnepeiket, és egymást erősítve építik a közösséget. Barabási Ottó végül azt kívánta, hogy a kultúrotthon legyen ajándék a következő nemzedéknek, a falutalálkozók pedig évről évre erősítsék az embereket, közösségek közötti köteleket.

Mintegy 160-an örvendtek szombaton a felújított épületnek és a közösség erejének

Fotó: Barabási Rozália

NŐSZEMKÖZT

néha férfi szemmel is

péntek 21 óra

ETV
ERDÉLY TV

Az ANAF pert indított a szebeni bíróságon

A román állam, a Brassói Regionális Pénzügyi Igazgatóság közreműködésével pert indított az illetékes bíróságon, és azt kéri, hogy a korábbi romániai elnököt kötelezzék kártérítés fizetésére a szebeni belvárosban található egyik ingatlan 1/2 része használatának elmulasztása miatt. A per az Adó- és Pénzügyi Hivatal által az állam tulajdonjogának elismerése és az ingatlan használatának elmulasztásából eredő károk megtérítése érdekében tett lépések folytatása. Mivel az alperesek megtagadták az önkéntes fizetést, a keresetben a fel-peres azt is kérte a bíróságtól, hogy rendeljen el biztosítási intézkedéseket az alperesek vagyonára, hogy garantálja az államnak járó összegek behajtását. Az ANAF ígéri, hogy minden jogi intézkedést gyorsan megtesz a román állam érdekeinek védelme érdekében.

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (68858)

OPTIKAI TECHNIKUSI MUNKAKÖRBE keresünk frissen érettségizett munkatársat betanításra. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. (26982-I)

Küldőpapírral ingyenes **tüdőgyógyászati vizsgálatot** biztosít
dr. Friss István tüdőgyógyász szakorvos a **PROCARDIÁNÁL**.
Érdeklődni a 0265/210-087-es telefonszámon. (68887-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ kihúzható kanapé, 800 lej, alkudható. Tel. 0740-501-302. (27067)

ELADÓ antik szekrény és bútorok. Tel. 0721-381-304. (27069-I)

LAKÁS

ELADÓ kétszobás lakás közel a főtérhez. Tel. 0742-957-657. (26912)

KIADÓ 3 szobás tömbházlakás a Tudor negyedben hosszú távra. Tel. 0745-304-935. (26996-I)

KÜLÖNFÉLÉK

RENDELÉSRE BÚTORT készíték. Tel. 0748-691-858. (68310)

FUVART, bútorthordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelékszállítást. Tel. 0749-543-104. (68850)

VÁLLALUNK szigetelést, járólapterakást, festést, padlócsempe-lerakást, tetőjavítást, teraszkészítést. Tel. 0743-775-283, 0755-834-736. (26989)

SZOBAFESTÉST, fürdőszoba-felújítást vállalok. Tel. 0770-465-189. (27031)

TAKARÍTÁST vállalok. Tel. 0770-224-603. (27031)

SZAKEMBER vállal: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádogosmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigete-
lést, törmelékelhordást, kertek takarítását. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0734-016-805, 0769-638-152, István. (sz.)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0741-699-761. (27042)

IDŐS, beteg hölgy gondozását vállalom minden hét-köznapi a délelőtti órákban, 3-4 órára, szombat, va-sárnap kivételével. Kiseb házimunkát is vállalom. Érdeklődni a 0365/448-995-ös telefonszámon lehet szombat, vasárnap az esti órákban. (27062-I)

IDŐSGONDOZÁST vállalok. Tel. 0751-504-271. (27063)

VÁLLALUNK: fakivágást, fametszést, faelhordást, épületbontást, törmék-elszállítást. Tel. 0770-621-920. (27066-I)

TAPASZTALT SZAKEMBER vállal: kinti/benti me-szelést, teraszfelújítást, lakásfelújítást, tetőjavítást, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési munkát, akár saját anyaggal is. Tel. 0746-381-939, Szabó Ist-ván. (27068-I)

MEGEMLÉKEZÉS

„Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek,
hiába szállnak árnyak, álmok, évek.”

(Juhász Gyula)

16 év távlatából él és mosolyog imádott édesanyánk,
APA ILONA EMMA
örök emléke szerető szívünkben, november 25-én, akit alig három évre rá szomorúan követett drága édesapánk,
APA SÁNDOR
augusztus 13-án. Nyugodjanak békében, drága szüleink!
Emléketek legyen áldott, örök!
Lányaik és hozzátartozóik. (27057)

Nem fogjuk már elgyengült kezed,
nem simogatjuk már kedves arcod.
Nem tekintünk már rád aggódó szemekkel,
megpihenni tért megtört, beteg tested.
Egy könnycsepp gördül végig az arcunkon,
az azért van, mert szeretünk és hiányzol nagyon.

Fájó szívvel emlékezünk a mezőmadarasi
KATONA POLIXÉNIÁRA
halálának harmadik évfordulóján, valamint férjére,
KATONA JÓZSEFRE
halálának 23. évfordulóján.

Szerettei. (27027)

Kit őriz a szívünk,
nem hal meg soha.
Kit lelünkkel látunk,
sosem megy el.

Szívünk leírhatatlan fájdalom-mával és a hiányérzet örök küzdelmével emlékezünk november 21-én a szeretett gyermekekre, jó testvérré,
KISS JÓZSEF ATTILÁRA
(Junior)
halálának 19. évfordulóján. Megemlékezik édesanyja, nevelőapja, két fiútestvére, a Bodoni család és a Somodi család. (27065)

Huszonhat év repült el azóta, mióta a szeretett édesanyát és nagymamát, a marosvásárhelyi születésű
WERMESCHER OLGÁT
az ICRTI könyvelőjét életének 63. évében elragadta a halál. Emlékét mindörökké megőrzi fia, Szucher Ervin és két unokája, Ágnes Bernadett és Eszter Tímea. (-I)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett férj, rokon, szomszéd, barát, ismerős, a marosvásárhelyi születésű
NAGY JÓZSEF
2025. november 19-én, életének 88. évében örökre eltávo-zott közülünk.
Drága halottunkat november 21-én, pénteken 14 órakor kí-sérjük utolsó útjára a marosvásárhelyi római katolikus te-metőben.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (27064)

Megjelent a 2026-os Hargita Kalendárium

Inspiráló történetek, székely hagyományok, receptek, játékok és csendes pillanatok egy kötetben. Töltsük együtt az időt – örömmel, szeretetben, igazi pihentető csendben!

Kapható Marosvásárhelyen az újságárusoknál, keresse az üzletek polcain!

MINŐSÉGI GRÁNIT SÍREMLÉKEK

Akár **6 HAVI** **KAMATMENTES** részletfizetési lehetőséggel

Havi részlet **649 RON-tól.***

Akciónk november 30-ig érvényes!

A kép illusztráció! *50% előleg befizetésével.

Nyárádtő, Fő út, 446/B (közel a sörgyárhoz)

Tel: 0265-328663, 0738-795191

50% KEDVEZTMÉNY

Közellátó szemüveglencsék nyugdíjasok számára.

2025.11.01. – 2025.12.31.

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

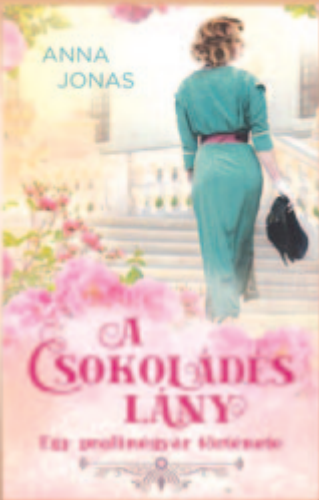
- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Anna Jonas
A csokoládés lány

HAN KANG
GÖRÖG LECKÉK

Han Kang
Görög leckék

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám